

Програми курсів за вибором і факультативів з української мови. 8 – 11 класів / За заг. ред. К. В. Таранік-Ткачук. – К.: Грамота, 2011.

СИНТАКСИС СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. ПРОСТЕ РЕЧЕННЯ

Програма факультативного курсу 8 клас

Автор: Л. В. Осаулець, учитель української мови і літератури комунального закладу «Навчально-виховне об'єднання «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 20 — дитячий юнацький центр "Сузір'я" Кіровоградської міської ради Кіровоградської області; учитель вищої категорії.

Пояснювальна записка

Згідно з новою редакцією Концепції профільного навчання в старшій школі, профільне навчання — це вид диференційованого навчання, яке передбачає врахування індивідуальних особливостей, нахилів, інтересів, здібностей і потреб кожної дитини. Профіль навчання передбачає поглиблене й професійно зорієнтоване вивчення циклу споріднених предметів. Важливе значення в процесі вивчення окремих предметів на диференційованій основі мають курси за вибором і факультативом.

Формування людини як особистості з високим інтелектуальним рівнем, як яскравої творчої індивідуальності неможливе без досконалого володіння мовою. Адже мова — це скарбниця духовних надбань нації і найважливіший засіб спілкування.

Факультативний курс з української мови «Синтаксис сучасної української мови. Просте речення» у 8 класі активно сприятиме формуванню в учнів навичок літературного мовлення, правильно висловлювати свої думки, грамотно передавати їх на письмі.

Мета курсу — формування національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка вільно володіє всіма засобами рідної мови в процесі комунікації, відзначається свідомим ставленням до мови, високою мовною компетентністю й готовністю до подальшого професійно орієнтованого навчання; допомога учням поглибити теоретичні відомості із синтаксису простого речення, засвоєння їх практично.

Завдання курсу:

- 1) ознайомити учнів з мовною системою як основою для формування мовних умінь і навичок;
- 2) дати ґрунтовні й системні знання про синтаксис простого речення;
- 3) формувати вміння і навичок використовувати мовні знання на практиці;
- 4) аналізувати, зіставляти, порівнювати та узагальнювати мовні явища;
- 5) навчити учнів чітко, аргументовано доводити думку, ілюструючи прикладами, робити висновки;
- 6) редагувати й аналізувати речення, тексти відповідно до поставленої мети, правильно й доречно вживати прості речення у власних висловлюваннях;
- 7) збагачувати, уточнювати й активізувати лексичний запас школярів;
- 8) виховувати в учнів свідоме прагнення до вивчення рідної мови, удосконалювати власне мовлення.

Мовна та мовленнєва змістові лінії є основними, які визначають безпосередній предмет навчання, його структуру.

Зміст мовленнєвої змістової лінії викладається за принципом структурної систематичності, який передбачає поступове ускладнення й поглиблення мовленнєвознавчих понять і формування вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності.

Зміст мовної змістової лінії подається за лінійним принципом, що доповнюється внутрішньопредметними зв'язками, які зумовлюють систематичне й різнобічне збагачення мовлення учнів лексико-фразеологічними, граматичними, стилістичними засобами, удосконалення мовних і мовленнєвих умінь.

Призначення мовної змістової лінії здійснюється в процесі засвоєння учнями системних знань про мову і формування на їх основі відповідних умінь як засобу пізнання, спілкування, самовираження людини.

Соціокультурна змістова лінія є засобом опанування національних і загальнолюдських культурних і духовних цінностей, нормами, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, націями, сприяють естетичному й морально-етичному розвитку особистості, органічному входженню її в соціум.

Форми організації

Найефективнішими формами організації роботи під час засвоєння учнями знань і формування навичок із синтаксису є лекційні, семінарські заняття, уроки-практикуми, уроки ділової гри, уроки-проекти.

Для формування правописних умінь і навичок допоможуть такі види робіт: неускладнене і ускладнене списування, навчальні, вибіркові, попереджувальні, творчі, вільні диктанти, диктанти-дослідження, диктанти-трансформації, творче моделювання, конструювання, тестові завдання.

Очікувані результати

Учні повинні:

- знати теоретичний матеріал із синтаксису простого речення й практично володіти пунктуаційними нормами української літературної мови;
- уміти визначати структуру простого ускладненого й неускладненого речення в текстах різних типів і стилів мовлення;
- правильно аналізувати й конструювати прості речення, пояснювати за допомогою правил вивчені пунктограми, знаходити їх у чужому та власному мовленні;
- використовувати у власних висловлюваннях прості синтаксичні конструкції;
- користуватися навчально-довідковою літературою.

У програмі подано орієнтовний розподіл годин. Учитель має змогу в разі потреби вносити в нього деякі корективи.

Факультативний курс розраховано на викладання у 8 класі протягом I семестру (17 год., 1 год. на тиждень).

Календарно-тематичне планування факультативного курсу «Синтаксис простого речення» 8 КЛАС

17 годин на рік (0,5 год. на тиждень)

№ п/п	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Дата
1	1	Тема 1. Синтаксис простого речення Речення і його ознаки. Типи простих речень.	

2	4	<p align="center">Тема 2. Двоскладне просте речення. Головні члени двоскладного речення</p> <p>Підмет і способи його вираження. Присудок. Типи присудків, способи їх вираження. Узгодження присудка з підметом. Тире між підметом і присудком. Контрольна робота № 1 (тестування)</p>	
3	4	<p align="center">Тема 3. Другорядні члени речення</p> <p>Узгоджене і неузгоджене означення. Прикладка як різновид означення. Прямий і непрямий додаток. Обставини і їх види. Порівняльний зворот. Контрольна робота № 2 (тестові завдання)</p>	
4	5	<p align="center">Тема 4. Односкладні речення</p> <p>Означено-особові речення. Неозначено-особові речення. Узагальнено-особові речення. Безособові речення. Інфінітивні речення. Номінативні речення.</p>	
5	1	<p align="center">Тема 5. Повні та неповні речення</p> <p>Неповні речення. Слова-речення. Контрольна робота № 3 (тестування)</p>	
6	2	<p align="center">Тема 6. Просте ускладнене речення</p> <p>Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими членами. Речення із звертаннями, вставними і вставленими конструкціями. Контрольна робота № 4 (тестові завдання) Підсумкове заняття. Захист індивідуальних проектів.</p>	